

BISERICA și ȘCOALA.

Foaie bisericească școlastică, literară și economică.

Apare odată în săptămână: **DUMINECA.**

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 10 cor. — pe 1/2 an 5 cor.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 14 fr. pe jumătate an 7 fr.

PREȚUL INSERTIUNILOR :

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 6 cor.; până la 200 cuvinte
8 cor.; și mai sus 10 cor. v. a.

Correspondențele să se adreseze Redacțiunii

„BISERICA și ȘCOALA“

Ear banii de prenumerațiune la
TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD.

Epistolele parochului bătrân.

I.

Iubite Nepoate!

Epistola d-tale, care 'mi-a sosit cu posta de astăzi, mi-a pricinuit nespusă bucurie. Lăsând la o parte cele familiare despre cari îți voi scrie cu alt prilegiu, — acum mă mărginesc la trebile cele de obște, cari ne ating mai de-aproape, ca preoți și mai vârtos — ca preoți din diecesa noastră a Aradului. Îmi pare bine că 'mi-ai pus niște întrebări, la cari bucuros mă grăbesc a-ți răspunde.

Mai și mai întâiu mă întreb, ce părere am eu despre mișcarea preoților tineri pornită pentru înființarea unei reuniuni preoțești. — Părerea mea e limpede și scurtă, poate că nu-ți va plăcea, pentru-că ești tiner și d-ta și deci faci parte din ceata preoților tineri. Eu zic că noi toți preoții și cei bătrâni și cei tineri suntem membrii clerului ortodox românesc, ca atari formăm o reuniune legiuită; fie-căruia dintre noi este dată voia de a lucra în viaa Domnului după puterile noastre — neîmpedecați de nimenea. Ce altă reuniune ne mai trebuiește? Ori doară să ne facem membri la o reuniune, la care se vor cere taxe dela noi, și noi nu plătim nici taxele la fondul preoțesc! Întrebă d-ta pe aceia, cari stau în fruntea mișcării d-voastre, că plătit-au ei taxele fondului și dacă n'au plătit, — cum vor plăti taxele reuniunii?! — Au să ne facem membri la o reuniune — pentru ce? — ca să ne certăm între olaltă? Dar nu vezi d-ta că preoții nostri prin conferințe și alte adunări — cum se sfădesc și se dușmănesc! — Apoi judecă numai mai de-aproape, oare aceia cari așa de tare umblă după reuniune, oare ce lucru bun au făcut în vieța lor? doară au făcut vre-o biserică, au înființat vre-o școală, au sporit banii bisericeii, au ținut

catechisări, au introdus școala de Duminecă, umblă în port preoțesc, au dat pildă bună poporului, au ce bine au făcut?!

Vezi Iubite nepoate! — cam preoții de astăzi umblă după lucruri cari nu sunt pentru noi, eară acelea, cari ar trebui să le facem, nu le facem!

Mult mă mir și de acei preoți, cari în loc d'a-și împlini datorințele, tot la fondul preoțesc gândesc. Fondul s'a înființat nainte de aceasta cu 25 ani. Atunci nimenea n'a nădăduit că va putè crește la suma de astăzi, când se poate da preoților neputincioși câte 100 fl., veduvelor 60—80—100—120 fl. Acum preoții tineri tot schimbă statute și ar vrè să le schimbe astfel, ca fondul să-l împărțească între ei.

Dar' pentru Dzeu, Iubite nepoate! d'apoi că noi, cari l'am înființat — nici n'am murit încă, și cum de D-Voastre nu aveți răbdare ca să se mai învërtoșească fondul, că doară nu poate el din-odată să facă minuni, să dea dotație la toți preoții; apoi mai suferiți și D-Voastre ca și noi cei bătrâni; nu vă fie rușine că sunteți preoții unei biserice sêrace; lăsați birjele și hainele cele scumpe și vă dedați la traiul cel pe sêracie; acest traiu ni se potrivește nouă!

Mă mai întreb, Iubite nepoate, că ce zic eu despre pregătirile la alegerea de episcop? — D'apoi — nu zic bine; Sf. Apostoli ni-au dat altă pildă nu ca și cum facem noi astăzi.

Știi bine, că eu nu cetesc gazete ungurești, dar vèrul-tèu Coriolan, care acum e scriitor la notarul de aici și care locuește la mine ca la unchiul lui, pe fie-care zi aduce acasă câte o gazetă când dela Arad, când dela Peșta, când

dela Cluj (nu știu de unde le strînge) — în cari toate se scrie despre alegerea de vlădică, ce are să fie la noi. 'Mi spune apoi și mie, că cutare și cutare gazetă ce scrie. M'am mirat de atîta dragoste ce arată ele pentru trebile noastre, dar mai vîrtos m'am mirat și me mir, că de unde știu ele tot ce se ține de noi numai; nu cumva între noi să fie vînzătorii; șarpele în sinul nostru să fiă încălzit?!

Am cetit apoi gazetele românești și și ele afară de »Telegraful Român« — scriu cu înverșunare și cu părținare, unele pentru unul, altele pentru altul dintre candidați.

Departate să fie de mine a crede că doară candidaților înșiși li-ar păre bine de aceasta, căci doară PP. CC. LL. știu bine că laudele din gazete nu le folosesc nimica, ba poate mai mult le strică; ba eu pot zice, că dacă ar fi după mine, eu nu 'mi-aș da votul nici pentru unul, despre care aș ști că îi place că e lăudat în gazete. Și apoi ce vreau ele, gazetele? D'apoi doară n'au deputații noștri destulă minte ca să știe ce vor avea să facă?! Și dacă totuși gazetele, și mai vîrtos gazetele ungurești se încearcă a îndupleca pe deputații noștri — pentru unul ori altul, — apoi să știe ele, că foarte mult strică aceluia, pe care-l recomandă. Deci să ști iubite nepoate,

mai odată 'Ți spun, că noauă celor bētrâni ni rușine de cele ce scriu gazetele, mai vîrtos cele ungurești, despre alegerea de episcop și mai vîrtos ne mirăm cum se găesc în sinul bisericii noastre credincioși, cari să ne vînză și cu reință de inimă și cu duh diavolesc să descopere și se întortocheze planurile noastre îndreptate spre binele bisericii și școalei noastre! Unora ca acestora să le zicem cu Mântuitorul: »Departă-te dela mine Satană!« — Eară celora, cari sunt chemați a nădădui (d-voastre ziceți: aspira) — la mitra vlădicească ar fi bine dacă s'ar ținea departe de acesti vînzători, ca nu cumva să fie prepuși că sunt una cu ei!

Nepotul Coriolan 'mi-a mai spus că în gazetele ungurești un cutareva fiu perdut din neamul nostru a început a da semne de vieață prin aceea, că ponegrește școala noastră pre-parandială cum numai un om prăpădit (cetit'ai D-Ta nepoate ceva despre Herostrat?) — poate să facă. — În urma acestora Înalta Stăpânire vine a se amesteca în treaba școalei. Oare rătăcitul, perduto, prăpăditul are suflet?! — Rușine să-i fie!! Ajungă-l agoniseala lui Iuda!

Deputații noștri dela Sinod să fie înțelepți, să cumpenească bine ce fac, să umble cu pază, căci zilele grele sunt.

Un lucru de făcut.

În anii din urmă diecesa Aradului a ajuns să fie năpăstuită de către secta religioasă a pocăiților, cari fără îndoială contribuiesc la slăbirea bisericii și neamului nostru, nu numai prin aceea că es din sinul bisericii noastre, dar' prin principiile lor rătăcite se rup de corpul națiunii și molipsesc într'una pe credincioșii noștri.

Această împregiurare a îndemnat pe cei interesați, mai ales preoți, să-și ridice cuvîntul dând signal de alarm, pentru localizarea și eventual preintimpinarea pericolului. Venerabilele noastre Consistorii încă au luat dispozițiuni, pe cari preoții să le observe întru combaterea sectarilor.

Pe lângă toate dispozițiunile însă și pe lângă încordarea puterilor la stavilirea curentului religios greșit, care vedem că cucerește tot mai mult teren la poporul nostru, nu vom ajunge la rezultat, dacă nu vom ținea cont de toate motivele, ce-i înduplecă pe credincioșii noștri a-se lăsa amăgiți de acei eretici.

Ca unul care am avut ocaziunea de a studia cauzele pentru cari poporul nostru trece la pocăiți, am aflat că ar fi: interesul material, ca să scape de stole și bir preoțesc; apoi ca pretext: convingerea religioasă că icoanele, crucea, luminile, preoții și chiar biserica nu sunt lăsate dela Cristos, dar' toate servesc spre îngreunarea poporului. Și ceea-ce este mai momentuos în această vînațoare de suflete este împregiurarea, că:

poporului nostru, pocăiții i-se par superiori, fiindcă aceia știu Sfânta Scriptură, și ei toți au cartea Sfintei Scripturi și cărți de rugăciune și au ambițiunea să le învețe și rēstălmăcească. Și dacă noi vom sta să combatem rētacirile acelor, pentru toate avem arme; eară dacă ni-se reflectează, că de ce nu au și credincioșii noștri Sfânta Scriptură — atunci am gătat-o, nu știm ce răspunde.

Multora aceasta boală socială nu li-se pare atît de periculoasă — și mai ales acelor, cari nu au avut nenorocirea să le facă supărare prin comunele lor, și totuși cei-ce sunt impresurați de sectari, abea știu să aprecieze pericolul.

În astfel de împregiurări autoritățile bisericesti față de poporul credincios înlocuesc pe medicul, care pentru stērpirea unei boale înrēdăcinate a pacientului sēu, să folosește de cură radicală: îndepărtează materiile stricate și aplică medicamentele.

Și dacă autoritățile noastre bisericesti, după posibilitate toate le-au întreprins pentru înaintarea poporului în genere și în special pentru prosperarea lui în religiositate și cultură, una totuși a rēmas de datorință a viitorului și aceea este: edarea Sfintei Scripturi pentru popor.

Acesta este un desiderat al timpului present, ce în diecesa Aradului mai ales din motivele mai sus înșirate se impune. Tot ce poate omul întreprinde pen-

tru realizarea unui scop nobil nu trebuie întrelăsat. Pentru cultivarea religiosității în popor și pentru alipirea lui de biserica străbună, datorință are preotul să catechizeze, să esorteze și să predice; dar' chiar dacă își și împlinește preotul această datorință pentru cultura religioasă a poporului, nu a făcut destul. Ci trebuie să-i dăm în mână cartea aceea, din a cărei izvor scoatem noi apa cea vie, învățătura legii, ca să cetească. Această carte este biblia. Și pe această carte nu o pot înlocui altele, pentru-că nu au timbrul sfințeniei; ear' împregiurările în cari astăzi trăim ne împun, ca poporului nostru să-i dăm în mână biblia. Dacă un pedagog a putut zice că: abecedarul prețuește mai mult decât baioneta soldatului, atunci cu atât mai vârtos putem afirma, că pentru susținerea religiosității și a spiritului conservativ de credință în popor de lipsă este să-i dăm în mână biblia.

Necesitatea acestui postulat ni-l arată exemplul celoralte popoare creștine conlocuitoare din patrie și chiar din alte țeri. Să considerăm pe reformați și pe catolici. Aceștia toți au cărți de rugăciune și au biblie. Adevărat că unii ca aceia sunt mai înaintați în cultură peste tot; dar' cert e că: simțul religios nu provine din cultură generală; și știm că la aceste confesiuni în Dumineci și sărbători se ocupă părinții în jurul familiei cu citirea Sf. Scripturi. La noi dacă am și sfătui poporul să facă aceasta nu se poate, fiindcă nu are Sfânta Scriptură. De aici provine apoi, că poporul nostru, dacă a și învățat din pruncié Istoria biblică și preceptele religiunii, amintirea aceloră pentru mai târziu se sterge ca spoiala, pentru-că nu cetește. Și cum să cetească ceea-ce nu are. Deci între altele, mai vârtos acestei împregiurări este a se atribui faptul, că numai românii și sârbii sunt aplicați a trece în massă pe partea ereticilor.

După-ce am premis acestea nu pot din destul aprecia idea dlui Ilarie Chendi, desfășurată în elaboratul publicat în calendarul nostru diecesan, din a. c. sub titlul: „Cărți pentru popor,“ în care pentru cultura poporului, fără a fi condus de motive ca cele înșirate de mine mai sus, între cărțile literaturii populare în primul loc înșiră biblia. Eată un om laic cu ce cuvinte calde recomandă biblia ca op pentru cultura poporului: „Locul de onoare în ori-ce bibliotecă, fie particulară, fie poporală, trebuie să-l ocupe biblia. Sfânta Scriptură este cartea cărților. Dela ea pornesc toate ca dintr'un izvor puternic și nesecat. Ea este temelul vechiu, pe care omul modern clăde-

ște mai departe. Având odată acest temeliu, viforul cel mai turbat, dușmanul cel mai sumet nu ne va birui, căci biblia este semnul biruinții.“

Dacă un bărbat laic, din punct de vedere național recunoaște biblia de cea mai mare importanță pentru înaintarea poporului, atunci cum s'ar pute ca custozii legii, preoții să nu-i atribue importanța cuvenită, în domeniul religiosității? Fără îndoială, nu se presupune că biblia ca carte de lectură să nu fie recunoscută de toți factorii, cari au misiunea specială de a propaga religiozitatea în popor. Aceasta este însă o lacună ca multe altele, care se atribue timpurilor vitrege, ce tinură în trecut poporul nostru pe loc și din multele lipse și neajunsuri, în timpul mai nou, s'au îndeplinit cele mai simțite. Dar doară nu a fost nici odată așa imperativă lipsa edării bibliei pentru popor, ca și acum. Să sperăm însă, că și aceasta se va face în viitor.

Știut este, că conform dispozițiilor „Statutului Organic“ Sinoadele eparchiale ale Mitropoliei gr.-ort. se întrunesc în sesiune ordinară la Dumineca Tomii pentru regularea afacerilor eparchiale. Ca suprema corporațiune bisericească, Sinodul eparchial are chemarea de-a controla mersul tuturor afacerilor din eparchie, pe temelul raportului consistorial. Dar Sinoadele eparchiale au să grijască și de aflarea mijloacelor pentru prosperarea bisericii și școalei, pentru religiozitatea și cultura poporului și a lua dispozițiuni meritorice.

Deci iminent fiind pericolul, boala grea și contagioasă, timpul trebuie economisat, ear cu aplicarea remediilor nu trebuie întârziat: de aceea cred că nu greșesc în contra modestiei, dacă pe calea publicității în organul nostru diecesan: „Biserica și Școala“, cu scop de a ajunge la cunoștința Venerabililor deputați Sinodali eparchiali, cu permisiunea P. O. Redacțiuni, lansez ideea, ca: spre scopul edării cărții biblice pentru popor, din partea tipografiei noastre diecesane cu autenticitatea Veneratului Consistor, respective a fiitorului nostru P. S. Episcop diecesan, să se delibereze în sesiunea actuală sinodală.

Cred că nimeni nu poate contesta serviciul cel mare ce prin aceasta se aduce poporului și bisericii noastre. Dar și tipografiei noastre diecesane folos, care, sperăm, că totuși mai ieftin va pune în circulație o astfel de carte, ca toți credincioșii să și-o poată procura, decât alte firme, cari urmăresc alte interese.

Bărăteaz, în 9/22 April 1902.

Nicolae Crișmariu,
paroch.

PREDICA

III. Pentru Dumineca Mironosițelor.

»Și după-ce a trecut Sâmbăta, Maria Magdalena, Maria alui Iacob și Salomia au cumpărat mirezme, ca să meargă să-L ungă pe El.« (Marcu, XVI 1.)

Iubiților creștini!

Pomenirea a trei cuvivoase muieri ser-

bează astăzi maica noastră biserică. Nu este nume mai de laudă ca al acestora; nu, frații mei iubiți, pentru-că cele ce pe Mântuitorul în vieață însoțitu-l'au mai în totdeauna, cele cari primiau cuvântul Său cu toată căldura, „umblau

după El și slugiau Lui,“ (Marcu, XV. 41.) acelea, cari se topiau în lacrimi, al căror glas se îneca în plânsul amar, când îl priviau din departe pe lemnul de ocară al Romanilor, cum își dă suflul Său răscumpărare pentru viața lumii, aceleași de față la restignirea Sa, martore la înmormântarea Sa. Ceva însă și mai de laudă a Mironosițelor mueri, ceea-ce le-a ridicat a fi sârbătorite în Dumineca a III-a de la sfintele Paști, a fi sârbătorite de către noi creștinii, fiii bisericeii dreptmăritoare este: *Iubirea nefățărîtă*. Creștinilor, față de Mântuitorul, *credința adevărată*, care, deși cu ochilor au văzut cum l’au restignit și îngropat, *acea iubire curată și credință tare*, cu nimic nu s’a împuținat. Ba dimpotrivă aceea și mai tare a crescut și s’a întărit. Lacrimile lor au udat pomul *credinței* și al *iubirii* și în curând rodit-a rodul cel mai bogat, al *recunoștinței* și după moarte. După-cum ne spune sfântul evangelist, după-ce a trecut Sâmbăta au cumpărat mirezme de preț și în zori de ziuă, nefiind nici soarele răsărit, au grăbit la mormântul Purtătorului de viață, ca să-’L ungă pe El.

Priviți, iubitorilor, în chipul acestor trei cuvioase muieri tipul adevăraților Apostoli, al prietenului curat, al *creștinului* după *credință și fapte*.

Rari suntem noi, fraților, cari după moartea binefăcătorilor nostri cu recunoștință ne aducem aminte de ei; puțini sunt oamenii de omenie, rari de tot creștinii cei adevărați.

Binecuvântate să fiți voi, muieri cuvioase, cari ați ajuns a fi sârbătorite de biserica noastră. Lăudat, vestit și preamărit va fi numele vostru în toată lumea creștină.

Pilda Mironosițelor mă îndeamnă să vă cuvintez astăzi, fraților, despre: *Rodul statorniciei creștinilor întru legea strămoșească*.

Privește, Iisuse Cristoase, din înălțimea Ta, asupra acestei obște creștinești, care ca și Mironosițele a alergat la mormântul Tău cel plin de viață, acelea cu mirezme de scump preț, ear noi în schimbul acelora, cu inimi deschise și cugete curate, ca să Te primim pe Tine, mireazma cea mai de preț.

Ascultați-mă! » *Vă rog pe voi, fraților!*« (Romani, XVI. 17.)

* * *

Iubiților frați și fii! Mare, cinstit și sfânt este rodul statorniciei omului creștin întru legea în carea s’a născut. Singurul e, prin care omul are îndreptățirea a se numi pe sine om. Nici nu este o altă ființă mai pe sus de om pe acest pământ și pentru aceea tocmai trebuie să se arate mai presus decât celelalte fapte prin: *înțelepciune, omenie și recunoștință creștinească* față de toți și prin statornicia sa în legea și credința creștinească. Cu adevărată frumseță creștinească e împodobit omul, când e cu minte, și

creștinul cu rod de cinste în lume, după moarte cu recunoștința urmașilor ca biserica și neam și cu dobândirea vieții vecinice. Acesta e și adevăratul rod al creștinului: *Cinstea și numele bun* în viață, ear după încetarea aceleia, recunoștința din partea bisericeii și fericirea nesfârșită.

Și până-ce vom intra mai cu de-amănuntul, să întărim cele spuse și cu alte pilde, să luăm, Creștinilor, mai întâiu ca pildă vrednică de urmat pe cuvioasele muieri, purtătoarele de mir, sau Mironosițele sfinte, ca să ne încredințăm dela dînsele întru chibzuirea rodului vieții noastre creștinești. Maria Magdalena, Maria a lui Iacob și Salomia, aceste trei vrednice muieri cu câtă cinste s’au purtat ele, față de Mântuitorul cât a fost pe pământ, cu câtă sete ascultau cuvintele Sale, cu ce fel de smerenie îi slugiau, toate trei *umblau după El și slugiau Lui*. Dar’ prea vrednica lor dragoste, cinste și sete după Cristos se vede după moartea Sa mai cu adevărat. Nu cruțară bani, nu le fu prea mult în zori de ziuă a mâneca la mormânt; nu, ci cumpărară mirezme, oleu și alte mirosoare scumpe și după obiceiul Jidovilor merseră la groapa sfântă, să-’L ungă pe El. Eată, fraților, *recunoștința adevărată* eată chipul cum mărturisiră acelea și după moarte pe Iisus, ale cărui învățături zidiseră într’însele: *Cinstea, omenia, dragostea și credința creștinească*.

Și care li-e plata lor? *Cinstea cu cinste, omenia cu omenie, dragostea cu dragoste și credința cu credință* li-se respălătește din partea bisericeii noastre. *Recunoștința cu recunoștință*: singură biserica și legea creștină respălătește în chipul acesta, ear lumea nu, înțeleg oamenii, cari în cinste, omenie și dragoste creștină, în recunoștința adevărată, au sărăcit foarte; tocmai pentru aceea datori suntem a ne lipi de biserica și legea noastră cu toată încrederea. Ca pruncul ce cu toată încrederea, cu toată căldura aleargă spre maica sa bună și aceea din departe văzându-l, îi întinde brațele sale, pentru a-l cuprinde, și peptul, spre a-l nutri și crește, ca la bătrânețe să-i fie sprigin și ajutor, tot astfel biserica și legea noastră strămoșească cuprinde pe toți fiii sei și-i hrănește cu laptele creștinătății prin învățăturile, ce ies din gurile preoților. Pe unii ca acei creștini, cari în viața lor ascultă de glasul bisericeii și rămân credincioși legii lor strămoșești, îi vedem oameni de omenie, sporind în cele bune și, de regulă, din astfel de oameni se nasc bărbații cu inimă către neam și biserica, bărbații cei cu adevărat înțelepți. Eu dimpreună cu biserica nu țin pe acel om de înțelept, care nu s’a înțelepțit în legea sa cu *statornicie*. Acela e om înțelept, care e creștin bun și om de omenie. Ascultați ce zice biserica noastră despre o înțe-

lepciune ca aceasta: »*Ca de floarea strugurului copt, așa s'a veselit inima mea de ea*« (Eclesiasticul LI. 19). Ear acei creștini, cari ca și frunza se clatină și indoesc despre adevărurile scumpei noastre legi strămoșești, cari azi au o lege, mâne alta, au nu-î vedem la urma urmelor ajunși în urma nestatorniciei lor urțiți, huliți și huiduiți și de oameni chiar, ear de Dumnezeu bătuti cu dreptatea sfântă, sărăcind în omenie, nume și bunăstare, cu fața uscată și palizi ca moartea, pentru-că Dumnezeu prin *conștiința* dată omului, acel mărgăritar de mare preț, îi muștră cât trăesc pentru fărădelegea săvârșită. *Conștiința*, precum scrie sfântul Marele Vasile e: »*Judecătorul fireșc*« (Om. în priv. Prov), al omului, ear după sfințitul părinte Ioan Damascen: »*ea este lumina judecății noastre*« (De fid. orthod. libr. IV. XXIII.)

Potu-se astfel de urmări număra între rodurile frumoase ale creștinului nostru, care pe asemenea căi umblă cu viclenie, cercând mântuirea sa? O, voi roduri afurisite și fără de nici un preț, cât de plăcute și dulci se par unora; ear' la urmă atât de amare și omoritoare! Da, Creștinilor iubiți, *nestatornicia* a slăbit și va sparge biserica noastră, această cetate clădită din peatra Cristos, întărită și împodobită prin sângele Său scump, mărturisită prin sângele mucenicilor, apărută de brațele credincioase și ca stâncile de tari ale bătrânilor noștri, cari luptat-au în potrivă tuturor năvălitorilor spurcați cu gând să o strice pe ea. Cu o așa *recunoștință* ni-se cuvine noaue, fraților, a cinsti pe acei înaintași fericiți?! Aceia, cari pentru întregitatea legii noastre s'au luptat pentru a ni-o lăsa nouă ca pe o comoară neștirbită, și noi astăzi să umblăm a o neguțatori?

Eu nu înțeleg, fraților, aceasta! Să nu fie bună legea noastră?? Să fie alte legi mai alese?? Chiar să fie una din acestea, și nici atunci nu ni-e iertat a face lucru pe târguială, pentru-că, în legea în care suntem născuți și boțeați, întru aceea se cade a și muri; întru aceea stă rodul, *caracterul* sau *omenia* creștinului adevărat.

Însă, precum florile pomilor ne vestesc rodul lor, dar' nu știm felul rodului, până-ce acelea nu se desvoaltă și se coc, tot astfel și creștinii noștri se arată pe de-asupra ca niște flori ale pomului creștinismului, dar fără de preț — dacă vântul și bruma acestei vremi stricate îi sgudue și strică din pricina credinței nestatornice în mărturisirea bisericeii noastre. În vârtegiul acestui curent atât de vedit contra bisericeii aflu de nimerite cuvintele sfântului Tertulian, († 240) care în vremea sa, când destui dușmani, tot ai acestei legi a noastre, lucrau din răspuțeri s'o stingă, strigat-a creștinilor: »*După evanghelie nu mai este trebuință a căuta*;*»* pe care urmă

voaue, afară de pildă vē zic: »*Avem lege destul de bună, nu ne lipsește alta, numai trebuie ținută cu statornicie.*«

Pecum »*un ban* — ca să vē grăesc cu Sf. Ioan-Gură-de-aur — *care nu poartă scriptural împăratului, nu are preț în negoț, așa nici creștinul, care n'are statornicie cu credință întru regea sa.*« De suntem așa, fiilor, n'avem nici un preț la mântuire, pentru-că ne lipsește rodul cel adevărat al statorniciei. Eată cum scrie și părintele Atanasie: »*Dacă cineva nu va păstra credința — legea — întreagă și nepătată, fără indoială, va peri în veci!*« Pentru-că să știți, creștinilor: »*Calea, care duce la viață, este credința*«, a scris de demult marele părinte Kiril.

* * *

După această învățătură, ce v'am tins-o cu acel dor de creștere și întărire, cu care maica cea bună lăptează din ziua nașterii pe micul ei născut, vē îndatorez, fiilor și creștinilor mei iubiți, să vē însuflețiți de legea credinței noastre, și precum Mironosițele muieri cu miruși la groapa Mântuitorului au mănecat încă întunec fiind, ca să-și arate recunoștința lor, pentru mântuirea adusă lor, — și de atunci fără strămutare părinții legii noastre, cari prin vėrsarea prețuitului lor sange au arėtat rodul statorniciei lor, ear străbunii noștri, ca tot atăția, cari în această lege au adormit, au dovedit admirabilă credință: așa și noi, să mănecăm cu mănecare de noapte, de când începem a cunoaște adevărurile creștine, a le primi și ținea cu vrednicie până în capet. Și aceasta cu atât mai virtos, cu cât trebuie să știm, că prin »*lege putem alege binele, lăpėdănd răul*«, precum a scris străbunul Cicero (De leg., I. 19.) și marele Augustin. (Onest., XX. în Lev.) Știind aceasta cu toții,—ca rodul nostru să fie deplin, aminte ne fie, cât trăim, cuvintele lui David: »*Făclia picioarelor mele este legea Ta.*« (Psalm, CXVIII. 105. Amin!

Arad, 2 Maiu n. 1902.

Ioan Nicorescu,
preot gr. ort. român.

Nr. 282/1902.

Concurs literar.

Conform dispozițiilor fie-ertatului nostru membru fondator Stefan Antonescu și amēsurat decisului luat în ședința ordinară a comitetului central ținută în 23 Aprilie n. c. subsemnații din însărcinarea comitetului *escriem premiu de 100 coroane val. de aur pentru cea mai bună lucrare despre legumăritul și pomăritul practic.*

La acest concurs literar pot reflecta numai învățătorii membri ordinari, sau fondatori ai reuniunii, avēnd a-se acomoda următoarelor dispozițiuni:

1. Scris în limba română curată și ușoară, operatul va fi intitulat: „*Despre legumărit și pomărit*” și va ocupa cel mult 6 coale de tipar octav.

2. Cuprinsul ușor de înțeles pentru poporul român va conținea două părți:

În partea I. se va tracta despre legumărit cu deosebită considerare la acele soiuri de legume, ce sunt mai avantajoase pentru folosul și traiul poporului român. Se vor espune modurile cum să se facă pregătirile necesare pentru sădirea și ulterioara dezvoltare a legumelor. Se vor arăta boalele ce pot obveni între legume și mijloacele de vindecare. Se va espune folosul ce-l poate avea poporul nostru din legumărit, ocupând însuși cu legumele sale piețele din apropiere.

În partea II. se va pertracta despre cultivarea tuturor pomilor din patria noastră. Se va arăta în deplină cunoștință de cauză *despre sădirea, altoirea, cultivarea și folosul pomilor*, apoi despre diferitele boale obveninde și stîrpirea lor; despre acele specii de poame cari pe la noi — sau preste tot — au mai mare trecere conform calității și timpului de coacere. Comparând pomicultura rațională cu cea practică astăzi, să se arate pentru popor avantajile. Cu date concrete să se arate folosul esportului de poame și venitul aproximativ al unei grădine de pomi, considerând toate speșele efective.

3. *Terminul de concurs durează până la 1 Noemvre st. n. 1902.* Reflectanții membri ai reuniunii binevoiască a-și înainta operatele scrise cu mâna proprie, dar fără de subscriere la subsemnatul președinte al reuniunii în Arad, strada Uj-terem Nr. 6. pe lângă covertă sigilată, ce să conțină însuși numele autorului *cu subscrierea proprie*, dar pe covertă să fie scris și un text ca motto, ce să se afle în fruntea manuscriptului respectiv.

Arad, din ședința ordinară a comitetului central ținută în 23 Aprilie n. 1902.

Prof. Teodor Ceotea,
președinte.

Iosif Moldovan,
secretar.

CRONICA.

* **Consistorul plenar** ținut Joz, la 18 Aprilie (1 Maiu) a fixat termenul convocării Sinodului electoral, pentru alegerea de episcop al Aradului, în același sens cu decisul și al Consistorului din Oradea-mare, pe Duminecă, 28 Aprilie (11 Maiu). Conclusul s'a înaintat I. P. Sale Mitropolitului, conform dispozițiunilor §. 18 din Statutul-Organic.

* **Protosincol Dr. Roșca.** Duminecă, în cercul sfintei liturgii a Învierii, înaltpreasfinția Sa mitropo-

litol a înaintat pe directorul seminarului din Sibiu. Dr. Eusebiu Rosca la rangul de protosincol.

* **Adunarea generală a fondului preoțesc** s'a ținut eri Sâmbătă în 3 Maiu n., în sala de ședință a consistorului sub presiul P. C. S. dlui I. I. Papp, protosincol. Au fost prezenți: C. S. păr. R. Ciorogar, dir. sem. *Protopopii*: Dr. I. Trailescu, Gerasim Sêrbu, V. Beleş, G. Popovici, I. Georgia, Roxin, T. Păcală, Papp-Beiuș, Filip, Moga, Serb, I. Groza, iun. și sen. Dr. Putici, Gurban și V. Hamsea. *Preoții*: Morar, Măderat, I. Nagi, Popa, Turcu, Cornea, Albu, M. Păcățan, Dascal, Fabrițiu, Morar-Micalaca, Drăgancea, Blaga, Leuca, Magier, Todan, Cimponer-Lipova, Russu, T. Vațan, Olar, C. Lazar, T. Oprean, Givulescu. Adunarea generală a luat la cunoștință răportul comisiunii esmisă pentru revidierea socoților fondului, aprobându-le. — A primit mai multe propuneri făcute de această comisiune și privitoare la prosperarea fondului. S'a discutat în principiu modificarea statutelor fondului, în care privință s'a născut o frumoasă și interesantă discuțiune. — În Nrul viitor vom da raport detailat.

† **Dr. N. Kalinderu.** Știința medicală română a fost lovită de o grea pierdere.

Distinsul profesor universitar dela facultatea de medicină din București și senator, dl Dr. Nicolae Kalinderu, frate al ilustrului d-n Ioan Kalinderu, administrator al domeniilor coroanei, a încetat din viață la Leordeni, în noaptea de Luni spre Marți, după lungi și grele suferințe.

Moartea acestui ilustru savant, care a fost în același timp un distins om de societate, nu isbește numai, în mod dureros, familia sa pentru care avea comori de iubire, dar și facultate de medicină a căreia podoabă a fost, Academia Română căreia aparținea ca membru corespondent, corpul medical român pe care l-a ilustrat o viață întreagă prin știință și distincțiune morală, și senatul din care făcea parte ca ales al colegiului universitar.

* **Necrolog.** Subsemnații, cu inima sfâșiată de durere aduc la cunoștință vestea dureroasă, că neuitata și mult iubita lor soție, mamă, soacră, bunică, soră, mătușă și cumnată *Ana Vesalon născ. Popa*, după un scurt dar greu morb, provăzută cu Sfințele Sacramente, a încetat din viață, Marți în 16/29 Aprilie la 1 oră noaptea în al 54-lea an al etății și al 34-lea al fericitei sale căsătorii, dându-și nobilul suflet în mâinile Creatorului. Rămășițele pământești ale scumpei defuncte se vor depune spre eterna odihnă Vineri în 19 Aprilie v. la 12 ore m. în cimiterul român gr.-or. din Ilteu. Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvântată! Ilteu, 17/30 Aprilie 1902. Alesiu Vesalon, paroch gr.-or., ca soț. Eugenia, Nicolae și Virgil, ca fiică, ginere și nepot. Maria și Ioan, ca frați. Iosif Bogdan, ca cumnat. Aurel, Ecaterina și Emilia, ca nepot și nepoate.

* **Necrolog.** Subscrișii cu inima adânc întristată aducem la cunoștința tuturor rudeniilor, amicilor și cunoscuților trecerea din viață a iubitului nostru fiu Ioan Groza student de a VII. clasă gimnasială din Năsăud în floarea vieții sale, în etate de 19 ani, după un morb greu și îndelungat, întemplată Sâmbătă în 6/19 Aprilie 1902, la 11 oare n. a. Rămășițele pământești ale tinerului defunct se vor așeza spre vecinica odihnă Luni în 8/21 Aprilie la 1 oară după amiază în cimi-

teriu gr. or. rom. din Fényháza, în 6 Aprilie 1902. — Ioan Groza, ca tată și Rosalia ca mamă.

* **Reuniunea română de cant și musică din Lugoș** arangiază din incidentul visitei Societății musicale „Doina” din Turnul-Severin, Luni, în 22 Aprilie (5 Maiu) și Marți, în 23 Aprilie (6 Maiu) 1902, *Concert* sub conducerea dlui I. Vidu, și a dlui I. St. Paulian.

* **Corul plugarilor români** din comuna Begeșeu arangează în ziua de Sfântul George seara (la rugă) la 6 Maiu (23 Aprilie) a. c. sub conducerea inv. George Subu un *Concert*, împreună cu cântări, declamațiuni, teatru și joc, la care invită cu tot respectul. Venitul curat este destinat pentru fondul corului. În pauză se va juca: Călușorul, bătuta și sërba.

* **Bibliografie.** În editura cunoscutei reviste săptămânale „**Bunul Econom**” (*revistă pentru agricultură, industrie și comerț*) din Orăștie, apar o serie de broșuri de interes agricol, cari merită o deosebită atențiune din partea cărturarilor noștri, cari se interesează de propășirea țeranului nostru. Fie-care broșură conține unul sau mai multe capitole din ramurile agriculturii, creșterea vitelor, grădinarit etc. și toate laolaltă vor forma o bibliotecă agricolă completă pentru țeranul nostru. Stilul în care sunt scrise este scurt și precis. Limba deși la înțelesul celor mai puțin știutori de carte este lipsită de provincialisme. Până acum au apărut:

Broșura 1: *Despre nutrețurile ierboase, cositurile, prepararea fânului și pășunile.*

Broșura 2: *Porcii, oile și caprele.*

Broșura 3: *Sămënța plantelor agricole și sămënța lor!*

Prețul broșurei Nr. 1, 2 și 3 câte 30 fileri (pentru România 50 bani).

Se pot comanda la administrațiunea revistei „**Bunul Econom**” în Orăștie (Szászváros), la librăria W. Krafft, Sibiu, precum și la toate librăriile din patrie. Revânzătorilor se dă un rabat potrivit.

Convocare.

Despărțământul prot. Chișineu al reuniunii învățătorilor gr. ort. român din prot. aradane I—VII își va ține adunarea de primăvară Vineri în 26 April v. (9 Maiu n.) a. c., la școala din Curticiu, la care sunt poftiți a participa toți membrii precum și spriginitorii învățământului.

Programa :

1. Dimineața la 8 ore asistare la chemarea Duhului sfânt.
2. Prelegere practică din socoată de învățătorul Mihaiu Dragoș.
3. Prelegere practică din gramatică despre „verb” de învățătorul, care va fi designat.
4. Deschiderea ședinței.
5. Reflexiuni asupra prelegerilor.
6. Încasarea tacselor.
7. Cetirea rapoartelor.
8. Cetirea eventualelor operate.
9. Propuneri și interpelări.

10. Fixarea proximei adunări.

11. Închiderea ședinței.

Pilul-mare, la 29 Aprilie v. 1902.

Stefan Leucuta,
președinte.

Se caută un elev, pentru tipografia diecesană din Arad, — care să fie de religiunea gr.-ort. român, și se aibă cel puțin 6 clase norm., sau 2 medii, — în etate de cel puțin 14 ani. A se adresa la conducătorul atelierului.

Concurs.

Pentru întregirea vacantului post de paroch din parochia de clasa a II-a Jabăr, tractul Belințului, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în organul diecesan, „Biserica și Școala” din Arad.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Sesiunea parochială constătătoare din 30 jughere pământ arător;

2. Grădină parochială intravilană de 800 st. □ și estravilană de asemenea de 800 st. □;

3. Stolele usuate cu adausul că, intru cât aceste stole ar fi mai mari decât cele prevăzute în „Norma stolară” votată de Venerabilul sinod eparchial sub Nr. 210 din 1897, să se reducă la cele cuprinse în aceasta;

4. Întregirea dela stat, care acuma face la an pentru preoți cu calificăție sub 8 clase gimnasiale 539 cor.

Reflectanții la acest post au să-și aștearnă concursurile lor instruate amăsorat legilor noastre în vigoare, în terminul concursual, comitetului parochial din Jabăr, pe calea oficiului protopresbiteral gr. or. român din Belinț (Bélincz, Temesmegye), și să se prezenteze, în terminul regulamentar, într'o Duminecă ori într'o sərbătoare, în sfânta biserică din Jabăr, spre a-și arăta desteritatea în ritualii, eventual în oratorie.

1—3 Comitetul parochial.
În conțelegere cu mine: GERASIM SĚRB, prtpresbiter ort. român.

—□—

Prin aceasta se escrie concurs pentru îndeplinirea parochiei Șetin devenită vacantă prin moartea parochului Teodor Popoviciu, cu termin de alegere pe 5/18 Mai a. c.

Emolumentele sunt: 1. Una sesiune pământ arător de clasa primă, constătătoare din 47 jughere catastrale și 1198□; 2. Una grădină de legume de 110□; 3. Competința pascului de 8 jughere și 1000□ pământ arător de clasa primă; 4. Un estravilan dat ca intravilan de 676□; 5. Pentru bir 180 coroane solvinzi din cassa bis. pentru alegândul în ecivalent și dare; 6. Stola prescrisă. — Dările statului le-va suporta preotul usufructuant. Se notează că venitul mijlociu al acestor imobile face anual suma de 2400 cor.

Recurenții au a produce documentele prescrise pentru parochiile de clasa I, și a-se presenta în vre-o Duminecă ori sərbătoare spre a-și arăta desteritatea în cele bisericesti. — Cei cu pregătiri superioare vor fi preferiți.

Dat din ședința comitetului parochial, ținută la 23 Martie 1902. 2—3

Constantin Roșcău,
preș. com. par.

Dimitrie Mesaroșiu,
notar com. par.

În conțelegere cu: VASILIE BELEȘ, protopop.

—□—

VERZEICHNISS
aller 50.000 Gewinne
 Der größte Gewinn im glücklichsten Falle
1.000.000 Kronen.
 Speziell sind die Gewinne wie folgt eingetheilt.

Sämtliche Gewinne werden in ca. 5 Monaten gezogen und sind in Baar zahlbar.

	Kronen
1 Prämie mit	600000
1 Gew. à	400000
1 . . .	200000
2 . . .	100000
1 . . .	90000
1 . . .	80000
1 . . .	70000
2 . . .	60000
1 . . .	40000
3 . . .	30000
1 . . .	25000
2 . . .	20000
3 . . .	15000
61 . . .	10000
67 . . .	5000
3 . . .	3000
432 . . .	2000
763 . . .	1000
1238 . . .	500
90 . . .	300
31700 . . .	200
3900 . . .	170
4900 . . .	130
50 . . .	100
3900 . . .	80
2900 . . .	40

50,000 Gew. u. Pr. im Betrage **13.160,000**

Noroc escelent la Török.

Fearte mulți prin noi sau făcut fericiți
 Onorații cumpărători au câștigat la noi peste cinci*și jum. milioane coróne.

Cea mai cu noroc loterie în toată lumea e loteria noastră de clase reg. ung. privilegiată, care în curând se începe din nou. Din

100.000 losuri **50.000** cu

CÂȘTIGURI ÎN BANI se vor trage la sorți. va să zică, după conspectul alăturat al listei de tragere la sorți **câștigă jumătate** din totalitatea losurilor.

În timp de 5 luni se va sorta considerabila sumă de **Treisprezece milioane 160.000 coróne**. Întreaga întreprindere stă **sub inspecțiunea statului**.

o optime (1/8) fi. — **.75**, sau **1.50** coroane.
un pătrar (1/4) „ **1.50**, „ **3.—** „
jumătate (1/2) „ **3.—** „ **6.—** „
un întreg (1/1) „ **6.—** „ **12.—** „

Losurile le trimitem cu rambursă sau în schimbul trimiterii banilor. Planul oficios se trimite gratis. Vă rugăm a trimite comanda imediat, dar cel mai târziu până la

1 Maiu a. c. cu toată încrederea la noi

A. Török și soțul

cașă de bancă în Budapesta
 VI. Teréz-körút 46/a.

Cea mai mare prăvălie de losuri în detalii în patria noastră
Secțiunile loteriei de clase a prăvăliei noastre principale:

1. Váci-körút 4.
2. Muzeum-körút 11.
3. Erzsébet-körút 54.

Mult On. domni protopopi și Stimaților preoți!

Cu deplină onoare aducem la cunoștință, că stabilimentul nostru de modă, e arangiat foarte bogal cu cele **mai frumoase, nou fabricate, cele mai bune stoffe de reverenzi** a căror negociare a ajuns cel mai mare record, despre ce documentează dese comande cărora și până aci am fost în plăcuta poziție a satisface pregătim prompt: prin cel mai bun croitor din loc **Adamovici**: Reverenzi, **Ornate de slujbă Noutatea „EXCELSIOR”** să recomandă ca cea mai fină stoffă de mătasă, a cărei calitate și culoare admirabilă, e fără părechie!

ROSENBLÜH H. și SOȚUL.

Arad, Piața-Libertății.

Cu distincă simă:

GEORGE JANCOVICJ, conducătorul depositului.

Serisoarea pentru comanda se taie. Banca **Török A. és Társa Budapest.**
 Vă rog a-mi trimite losuri ori inale de 1-a clase de-ale loteriei de clasă împreună cu planul oficios.
 Suma de **COROANE** (Vă rog a o rambursa o trimit cu mandat postal o alătur în note de bancă (în timbre) } ce nu convine se șterge.

Adresa corect:

3-6